

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2010 vp

Hallituksen esitys oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä syyskuuta 2009 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 102/2009 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 39/2009 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohdaja, osastopäällikkö Kari Kiesiläinen, lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin ja tietohallintojohtaja Kari Kujanen, oikeusministeriö
- hovioikeudenneuvos Sakari Laukkanen, Rovaniemen hovioikeus
- käräjätuomari Jouko Räsänen, Helsingin käräjäoikeus

- hallinto-oikeustuomari Päivi Toivanen, Kuopion hallinto-oikeus
- valtiosyyttäjä Christian Lundqvist, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, tietosuojavaltuutetun toimisto
- oikeusaputoimen johtaja Liisa Vehmas, Helsingin oikeusaputoimisto
- johtava kihlakunnanvouti Timo Heikkinen, Helsingin ulosottovirasto
- toimialajohtaja Marjatta Syväterä, Oikeusrekisterikeskus
- järjestelmäpäällikkö Seppo Pastila, Ajoneuvohallintokeskus
- asianajaja Marja Toivio-Kaasinen, Suomen Asianajajaliitto
- puheenjohtaja Jarkko Sipilä, Oikeustoimitajat ry
- professori Olli Mäenpää.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— korkein oikeus
— korkein hallinto-oikeus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sekä laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuisistaan. Esityk-

seen sisältyvät lisäksi ehdotukset 37 lain muuttamisesta.

Laissa oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä säädettäisiin tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta, rakenteesta ja tietosisällös-

tä sekä sen tietojen käytöstä ja tietojen luovuttamisesta siitä. Lakiin otettaisiin vain ne säännökset, jotka ovat tarpeen viranomaisten asiakirjojen julkisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevien yleislakien säännösten lisäksi tai sijasta. Laki ei koskisi sellaisia oikeushallinnon valtakunnallisia rekistereitä, joista säädetään erityislaeissa.

Rekisterinpitoon liittyvät vastuut ehdotetaan jaettaviksi siten, että Oikeusrekisterikeskus olisi oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Tuomioistuimet ja syytäväviranomaiset olisivat vastuussa rekisteriin tallettamistaan tiedoista, ja ne voisivat käyttää oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietoja omien tehtäviensä hoitamiseksi.

Laissa tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan säädettäisiin sellaisista tuomioistuinten ilmoitusvelvollisuuksista, joista ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista säätää erityislaeissa. Ilmoitusvelvollisuutta koskeva sääntely olisi muutoin nykyiseen tapaan osana erityislainsäädäntöä. Erityislainsäädäntöön nykyisin sisältyvät säännökset ehdote-

taan täsmennettäväksi ja osin nostettaviksi lain tasolle.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta. Ehdotetuilla säännöksillä selkeytettäisiin oikeushallinnon tietojärjestelmään talletettavien tietojen julkisuuden määräytymistä, niiden luovuttamista muille viranomaisille sekä tuomioistuimen velvollisuutta ilmoittaa ja tallettaa tietoja tietojärjestelmään.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset mahdollistavat sen, että ulosottihakemukseen ei uudistuksen toteuduttua olisi tarpeen liittää jäljennöstä ulosottoperusteen muodostavasta tuomioistuimen ratkaisusta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Ehdotettuun lakiin oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä sisältyisi siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojärjestelmä ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava laissa edellytetyyn kuntoon viiden vuoden kuluessa lain voimaantuloista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Käsiteltävänä olevassa esityksessä on kysymys oikeushallinnon lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä. Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sellaiset oikeushallinnon valtakunnalliset rekisterit, joista säädetään erityislaeissa. Laki ei myöskään koske viranomaiskohtaisia tietojärjestelmiä.

Mietinnössään LaVM 20/2006 vp — HE 85/2006 vp lakivaliokunta piti aiheellisena, että tuomioistuinten erilaisia tallentamis- ja ilmoitusvelvollisuuksia koskeva säädännäinen tilanne kartoitetaan ja tältä pohjalta arvioidaan, onko mahdollisesti tulevaisuudessa aiheellista antaa näistä asioista joitain yleisiä tai kokoavia,

oikeudellisesti velvoittavia säännöksiä. Mietinnössä tarkoitettu kartoitus on tehty valmisteltaessa käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä. Selvitys osoitti, että oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekistereitä ja niihin talletettujen tietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö on osittain hajanaista ja puutteellista. Esimerkiksi henkilötietolain (523/1999) arkaluonteisten tietojen käsittelyyn oikeuttavat säännökset eivät tästä syystä ole selkeästi sovellettavissa tietojärjestelmään. Näin on esimerkiksi lainkäyttöasioiden täytäntöönpanoon liittyvien tietojenvälitystä palvelevien valtakunnallisten rekistereiden osalta. Erityislakeihin perustuviin rekistereihin ei todettu liittyvän yleisiä kehittämistarpeita.

Esitetty lainsäädäntö on tarpeellinen ja nykytilaa selkeyttävä. Esityksellä saatetaan oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää kos-

keva lainsäädäntö vastaamaan kaikilta osin henkilötietojen sääntelylle asetettuja vaatimuksia. Sääntely selkeyttää rekisterinpitoon liittyvät toimivalta- ja vastuusuhteet, kun Oikeusrekisterikeskus määrittää laissa oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän rekisterinpitäjäksi. Laissa tarkoitettujen oikeushallinnon viranomaiset eli tuomioistuimet, syyttäv viranomaiset ja oikeusaputoimistot ovat puolestaan vastuussa rekisteriin tallettamistaan tiedoista, ja ne voivat käyttää oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän tietoja omien tehtäviensä hoitamiseksi. Esityksellä myös selkeytetään oikeushallinnon tietojärjestelmään talletettavien tietojen julkisuuden määräytymistä ja niiden luovuttamista muille viranomaisille sekä tuomioistuimen velvollisuutta ilmoittaa ja tallettaa tietoja tietojärjestelmään.

Lakivaliokunta tähdentää, ettei esitys merkitse uuden tietojärjestelmän luomista, vaan olemassa olevien tai toteuttamisvaiheessa olevien tietojenkäsittelyjärjestelmien sääntelyä. Esityksessä ei myöskään ole kysymys viranomaisten "yhteisestä" rekisteristä eikä julkisesta rekisteristä. Vaikka eri oikeushallinnon viranomaisilta saatuja tietoja on samassa tietojärjestelmässä, kaikki siihen talletetut tiedot eivät ole vapaasti muiden oikeushallinnon viranomaisten saatavissa. Oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä hallituksen esitykseen sisältyvän 3. lakiehdotuksen mukaisesti. Tätä voidaan pitää välttämättömänä, koska tietojärjestelmä sisältää arkaluonteisia tietoja. Tietojärjestelmän tietoja saa käyttää ja luovuttaa vain esitetyssä laissa tai muualla laissa olevien säännösten perusteella.

Lakivaliokunta katsoo, ettei tietojärjestelmän tietojen salassapito vaikuta kansalaisten mahdollisuuksiin valvoa ja seurata julkisen vallan käyttöä, koska tietojärjestelmä on vain tietoja välittävä järjestelmä, eikä salassapidolla ole vaikutusta tuomioistuinten, syyttäv viranomaisten eikä oikeusaputoimistojen hallussa olevien asiakirjojen julkisuuteen. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut tietojärjestelmän tietojen salassapitoa, eikä se ole nähnyt ehdotetun

sääntelyn muodostuvan perustuslain kannalta ongelmalliseksi (PeVL 39/2009 vp).

Esimerkiksi oikeusaputoimistojen osalta tietojärjestelmään talletetaan tai sen kautta välitetään oikeusapupäätöksiä ja palkkio- ja kuluvaatimuksia koskevia tietoja oikeusavun sähköisen asiainnoin osana. Tätä toimintaa osaltaan sääntelee 1.12.2009 voimaan tullut oikeusapulaain muutos (927/2008, LaVM 12/2008 vp — HE 103/2008 vp). Muilta osin oikeusaputoimistojen tietoja tulee oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään, mistä tietoja tuotetaan tilastollisessa muodossa ja siten, etteivät yksittäistä oikeusavun asiakasta koskevat tiedot paljastu ulkopuolisille.

Oikeushallinnon valtakunnallisten rekistereiden sääntelyssä havaitut puutteet ovat vaikeuttaneet sähköisen asiainnoin kehittämistä hallinnonalalla. Valiokunta pitää sen vuoksi tärkeänä, että oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskeva sääntely luo yleiset edellytykset sähköisen asiainnoin parantamiselle. Ensi vaiheessa uuden menettelyn piiriin tulevat määrältään suuret asiaryhmät, joiden käsittelyn sähköistämistä on saatavissa nopeasti ja välittömästi merkittäviä hyötyjä. Esitys mahdollistaa esimerkiksi riidattomien velkomusasioiden sähköisen käsittelyn toteutuksen. Ulosottoasia voidaan vastaisuudessa saattaa vireille sähköisesti, kun ulosoton hakijan ei tarvitse toimittaa ulosottohakemuksensa liitteeksi täytäntöönpanoperustetta, vaan ulosottoviranomainen saa tiedon siitä suoraan oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Valiokunta toteaa myönteisenä sen, että esitetty sääntely ottaa huomioon sähköisten tietojärjestelmien luomat mahdollisuudet kehittää muutoinkin sähköistä asianhallintaa ja sähköisiä palveluja. Esimerkiksi tiedotusvälineiden kannalta esitys merkitsee nykyistä parempia mahdollisuuksia saada keskitetysti ja teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja tuomioistuimissa vireillä olevista asioista. Tämä helpottaa tiedotusvälineiden käytännön työskentelyä ja säästää myös oikeushallinnon henkilöstön työtä.

Esityksen vaikutukset ulottuvat pääosin yleisiin tuomioistuimiin, kun kysymys on lainkäytöisasioiden täytäntöönpanoon liittyvästä tietojenvälityksestä. Siltä osin kuin uudistuksella pyritään luomaan edellytykset nykyaikaiselle sähköiselle asioinnille ja tiedonvälitykselle sekä kehittyneelle raportointi-, suunnittelu- ja tilastotuotannolle, lainsäädäntöuudistus on tarpeellinen myös hallintolainkäytön näkökulmasta. Esitetty sääntely luo perusteen myös hallinto-oikeuksien ilmoitusvelvollisuutta koskevissa asioissa, sitten kun tarvittavat selvitykset ja tekniset valmistelut on tehty. Ilmoitusmenettelyjen alkamisajankohdista säädetään erikseen oikeusministeriön asetuksella.

Hallituksen esityksen perusteluissa on tehty selkoa lakiehdotuksista aiheutuvista kertaluonteisista kustannuksista sekä muista taloudellisista ja henkilöstövaikutuksista. Esityksen perusteluista ilmenee, että uudistus pyritään sopeuttamaan lakien voimaantulon ja järjestelyjen siirtymäajan avulla käytettävissä oleviin voimavaroihin. Lakivaliokunta katsoo, että sähköisen asioinnin ja tietojärjestelmien kehittämisellä voidaan tavoittaa huomattavia tuottavuus- ja tehokkuusvaikutuksia. Sen vuoksi on tärkeää, että työtä hankkeiden toteuttamiseksi määrätietoisesti jatketaan ja että kehittämistyöhön osoitetaan riittävät voimavarat. (esim. LaVL 15/2008 vp, LaVL 5/2009 vp ja LaVL 19/2009 vp).

Lakivaliokunta toteaa, että esitys oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevasta laista lukuisine liitelakeineen on laaja ja moniulotteinen kokonaisuus. Esityksessä on kuitenkin onnistuttu sovittamaan yhteen henkilötietojen suojan, asiakirjojen julkisuuden ja salassapidon sekä oikeudenkäynnin julkisuuden vaatimukset. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja vähäisin muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. 9 §. Tietojärjestelmään talletettavat tiedot. Vuoden 2010 alusta tuli voimaan rikosseuraamusalan organisaatiouudistus, jossa Rikosseuraamusvirastosta ja sen ohjauksessa toimivista Kriminaalihuoltolaitoksesta ja Vankeinhoitolaitoksesta muodostettiin Rikosseuraamuslaitos-niminen viranomais (953/2009). Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 2 §:n 2 momenttiin ja 9 §:n 3 momenttiin tehtäväksi tästä johtuvat korjaukset.

12 §. Oikeushallinnon viranomaisen oikeus käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen tallettamia tietoja. Lakivaliokunta täsmentää, että oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lakiehdotuksen 12 §:ää ei ole tarkoitus soveltaa tuomioistuinten oikeuteen saada tietoja salassa pidettäviksi määrättyistä oikeudenkäyntiasiakirjoista. Tätä koskevat säännökset ehdotetaan lisättäväksi lakiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (37. lakiehdotus) ja lakiin oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa (38. lakiehdotus). Valiokunnan mielestä on selvyyden vuoksi tarpeen, että puheena olevaan pykälään lisätään uusi 3 momentti seuraavasti: "*Tuomioistuimen oikeudesta saada toiselta tuomioistuimelta salassa pidettäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi säädetään erikseen.*"

Lisäksi valiokunta on korjannut kirjoitusvirheet 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa sekä pykälän 2 momentissa.

10.—12., 28., 31., 33. ja 35. lakiehdotus

Edellä 1. lakiehdotuksen 2 ja 9 §:n yhteydessä todetusta syystä valiokunta on tehnyt myös 10.—12., 28., 31., 33. ja 35. lakiehdotukseen Rikosseuraamuslaitoksen nimeä koskevat korjaukset.

37. ja 38. lakiehdotus

Hallituksen esitykseen sisältyvällä 37. lakiehdotuksella lisätään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin (370/2007) säännös, jonka mukaan tuomioistuin voi luovuttaa toiselle tuomioistuimelle salassa pidettävän oikeudenkäyntiasiakirjan, jota toinen tuomioistuin tarvitsee lainkäytön yhtenäisyyden varmistamiseksi käsiteltävänä olevan asian ratkaisua harkitessaan (34 a §:n 1 momentti). Vastaava säännös ehdotetaan lisättäväksi oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annettuun lakiin 381/2007 (38. lakiehdotus). Oikeudenkäyntiasiakirjalla laeissa tarkoitetaan asiakirjaa, joka on toimitettu tuomioistuimelle tai laadittu tuomioistuimessa oikeudenkäyntiä varten.

Jura novit curia -periaatteen mukaan tuomioistuimen on tunnettava jutun ratkaisulle relevantit oikeusohjeet ja sovellettava niitä omasta aloitteestaan (OK 17:3). Lainkäytön yhtenäisyyden noudattaminen voi olla vaikeaa sellaisissa tapauksissa, joissa tietynlaisia asioita tulee suhteellisen harvoin asianomaisen tuomioistuimen käsittelyyn, joissa ylempien oikeusasteiden oikeuskäytäntöä ei ole muodostunut ja joissa tuomioistuimen ratkaisut ovat salassa pidettäviä. Tällaisessa tilanteessa tuomioistuimella voi olla tarve saada tutustua toisessa tuomioistuimessa ratkaistuun asiaan liittyviin oikeudenkäyntiasiakirjoihin. Vaikka tuomari ei saa täydentää tosiasiatietoja omilla tiedoillaan, oikeuskirjallisuuden mukaan selvää kuitenkin on, ettei tietojen hyväksikäytön kielto koske tiedonhankintaa juttuun sovellettavista oikeusohjeista, joista tuomarilla pitäisi olla mahdollisimman hyvät tiedot. Tiedot sovellettavasta lainsäädännöstä ja oikeusohjeista on otettava tuomioistuimen ratkaisuun (OK 24:7). Ratkaisu on perusteltava ja perusteluissa ilmoitettava, mihin seikkoihin ja oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu (OK 24:4).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut esitystä yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin kannalta. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin sisältämiin oikeussuojatakeisiin kuuluu muun muassa se, että syy-

tetty ja hänen puolustajansa saavat tiedon ja mahdollisuuden lausua kaikesta siitä asiaan vaikuttavasta aineistosta, jolla voi olla vaikutusta annettavaan tuomioon (HE 309/1993 vp, s. 74/II). Tuomioistuimen asiana on varmistua siitä, että salassa pidettävän oikeudenkäyntiasiakirjan saaminen toiselta tuomioistuimelta ei vaaranna oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Perustuslakivaliokunnan mukaan ehdotus ei ole siten ongelmallinen perustuslain kannalta.

Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta päättää tuomioistuin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n tai vastaavasti oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 9 §:n nojalla. Asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoitukset oikeudenkäynnissä ovat suppeammat kuin hallinnossa eikä näihin säännöksiin esityksessä ehdoteta muutoksia.

Salassapitovelvollisuudella suojattavien intressien kannalta on otettava huomioon viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 23 §:n 2 momentti, jonka mukaan asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmaista sivullisille asianosaisaseman perusteella saatuja salassa pidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin asianosaista itseään. Vaittolo- ja hyväksikäyttökielto ei mainitun pykälän 3 momentin mukaan estä asianosaista, hänen edustajaansa tai avustajaansa käyttämästä muita kuin asianosaista itseään koskevia tietoja, kun kysymys on sen oikeuden, edun tai velvollisuuden hoitamista koskevasta asiasta, johon asianosaisen tiedonsaantioikeus on perustunut.

Lakivaliokunta toteaa, että esitetyllä sääntelyllä ei ole tarkoitus puuttua vaatimuksiin oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä. Esitetyillä säännöksillä ei ole välittömiä vaikutuksia oikeudenkäyntimenettelyyn, joka määräytyy oikeudenkäymiskaaren ja hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaan. Tuomioistuimen asiana on, kuten perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, varmistua siitä, että oikeus saada salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja toiselta tuomioistuimelta ei vaaranna oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin tuomioistuimessa kä-

siteltävänä olevassa asiassa. Kun otetaan huomioon asianosaisen tiedonsaantioikeutta koskeva nykyinen sääntely, asianosaisjulkisuuden laajuus oikeudenkäynnissä ja asianosaisen tiedonsaantioikeutta koskevien säännösten ahtaan tulkinnan sääntö, käytännön tuomioistuiminnassa mahdollisesti esille tulevat toiselta tuomioistuimelta saadun salassa pidettävän oikeudenkäyntiasiakirjan erilaiset hyödyntämistavat voidaan ja tulee ottaa huomioon siten, että oikeudenmukainen oikeudenkäynti turvataan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 2.—9., 13.—27., 29., 30., 32., 34 ja 36.—39. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2, 9 ja 12 § muutettuina ja

että 10.—12., 28., 31., 33. ja 35. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

(1 mom. kuten HE)

Rikosrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, kuulusrekisteristä, liiketoimintakieltorekisteristä, ulosoton tietojärjestelmästä ja sakkorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvistä rekistereistä sekä henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa *Rikosseuraamuslaitoksessa* säädetään erikseen.

(3 mom. kuten HE)

9 §

Tietojärjestelmään talletettavat tiedot

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään saa tallettaa tietoja tuomioistuinten, syyttäjäviranomaisten, oikeusaputoimistojen, ulosottoviranomaisten ja *Rikosseuraamuslaitoksen* asianhallintajärjestelmistä ja tietoja muista niiden käsittelemistä asioista ja asian käsittelystä samoin kuin niitä tietoja, jotka on poistettu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, sekä tietoja Oikeusrekisterikeskuksen muista lain nojalla ylläpitämistä rekistereistä.

(4 mom. kuten HE)

12 §

Oikeushallinnon viranomaisen oikeus käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen tallettamia tietoja

Oikeushallinnon viranomaisen saa salassapitosäännösten estämättä sille annetun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallettamia tietoja, jos:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) tietoja luovutetaan *Valtakunnansyyttäjänvirastolle* sille säädetyn valvonta- ja kehittämistehtävän suorittamiseksi.

Korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus sekä *Valtakunnansyyttäjänvirasto* voivat niille annettun teknisen käyttöyhteyden avulla hakea esiin ja käyttää tuomioistuin- ja syyttäjän toiminnan suunnittelua ja seurantaa varten tietoja, jotka syyttäjäviranomaiset tai tuomioistuimet ovat tallettaneet raportointi-, tilasto- ja arkistojärjestelmään.

Tuomioistuimen oikeudesta saada toiselta tuomioistuimelta salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja oikeuskäytännön yhtenäisyyden

varmistamiseksi säädetään erikseen. (Uusi 3 mom.)

10.

Laki

nuorisorangaistuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään nuorisorangaistuksesta 21 päivänä joulukuuta 2004 annettuun lakiin (1196/2004) uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Tuomioistuimen ilmoitus nuorisorangaistuksesta

Tuomioistuimen on ilmoitettava *Rikosseuraamuslaitokselle* ratkaisustaan, jolla se on tuominnut nuorisorangaistuksen, tallettamalla ratkaisua koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Merkinnän tekemiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valta-

kunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (/20) ja sen nojalla säädetään.

(1 mom. kuten HE)

Ennen kuin korkein oikeus on liittynyt oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään, se toimittaa 2 a §:ssä tarkoitetut tiedot lähettämällä päätöksestään jäljennöksen Oikeusrekisterikeskukselle tietojen välittämiseksi *Rikosseuraamuslaitokselle*, jollei oikeusministeriön asetuksella säädetä tietojen toimittamisesta muulla tavoin.

11.

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun vankeuslain (767/2005) 2 lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

1 a §

Täytäntöönpanokirja ja tuomioistuimen

ilmoitusvelvollisuus

Tuloste oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä toimii tuomion täytäntöönpanokirjana. Suomeen muusta maasta täytäntöön pantavaksi siirretyyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpano-

kirjana on oikeusministeriön tai *Rikosseuraamuslaitoksen* päätös.

(2 mom. kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Ennen kuin korkein oikeus on liittynyt oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään, se toimittaa 1 a §:n 2 momentissa tarkoi-

tetut tiedot lähettämällä päätöksestään jäljennöksen Oikeusrekisterikeskukselle *Rikosseuraamuslaitokselle* välittämistä varten, jollei oikeusministeriön asetuksella säädetä tietojen toimitamisesta muulla tavoin. Korkeimman oikeuden tuomitseman seuraamuksen täytäntöönpanokirjana on tällöin jäljennös korkeimman oikeuden päätöksestä.

12.

Laki

tutkintavankeuslain 2 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä syyskuuta 2005 annetun tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 luku

Saapuminen vankilaan

2 §

Vankilaan ottaminen

Tutkintavangin ottaminen vankilaan perustuu tuomioistuimen antamaan vangitsemismääräykseen. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus vangitsemismääräyksestä merkitsemällä siitä tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjes-

telmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi *Rikosseuraamuslaitokselle* säädetään tarvittaessa oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (/20) ja sen nojalla säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

28.

Laki

henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistuksen täytäntöönpanossa 24 päivänä toukokuuta 2002 annetun lain (422/2002) 19 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohta seuraavasti:

19 §

Oikeus tietojen saantiin muilta viranomaisilta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, *Rikosseuraamuslaitoksella* on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toiselta viranomaiselta tuomittua, vankia, rangaistuslaitokseen otettua tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen rangaistuksen täytäntöönpanoa tai tutkintavankeu-

den toimeenpanoa koskevan tehtävän taikka muun mainitulle viranomaiselle kuuluvan tehtävän hoitamista varten, seuraavasti:

(1 kohta kuten HE)

(4 kohta kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

31.

Laki

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa 22 päivänä elokuuta 2003 annetun lain (761/2003) 13 §:n 2 momentin 3 kohta ja 21 § seuraavasti:

13 §

Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä

Poliisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada, siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa:

3) sakkorekisteristä siihen talletettuja tietoja sakkorangaistuksista ja niiden täytäntöönpanosta, *Rikosseuraamuslaitoksen* täytäntöönpanorekisteristä tietoja vankeusrangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä, oikeushallintoviranomaisilta tieto niiden etsintäkuulutta-

mista henkilöistä sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäviviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista ja ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa;

21 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

33.

Laki

asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2007 annetun asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 6 ja 11 kohta seuraavasti:

96 §

(6 kohta kuten HE)

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus, sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisuusrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

11) *Rikosseuraamuslaitoksen* täytäntöönpanorekisteristä tieto rangaistuslaitoksessa säilytettävästä kutsunanalaisesta tai palvelukseen määrättävästä tai tämän vapauttamisajankohdasta kutsunnan ja palveluksen järjestämistä varten;

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

35.

Laki

tullilain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun tullilain (1466/1994) 28 §:n 1 momentin 6 kohta seuraavasti:

28 §

Tulliviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tullilaitokselle kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja myös teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan:

6) sakkorekisteristä siihen talletettuja tietoja sakkorangaistuksista ja niiden täytäntöönpanosta, *Rikosseuraamuslaitoksen* täytäntöönpanorekisteristä tietoja vankeusrangaistusta suorit-

tavista tai suorittaneista henkilöistä sekä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäviviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista ja ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa aneetuista ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta, jos tällainen tieto on saatavissa.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Janina Andersson /vihr	Sanna Lauslahti /kok
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Markku Rossi /kesk
	Kalle Jokinen /kok	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Ilkka Kantola /sd	Tero Rönni /sd
	Sampsa Kataja /kok	Kari Uotila /vas
	Krista Kiuru /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.
	Jari Larikka /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.